

Dokument przygotowano dzięki wsparciu Unii Europejskiej w ramach projektu PHARE PL 9908.01 "Przygotowanie podstaw prawnych i utworzenie Inspekcji Transportu Drogowego w Polsce"

ADR 2001

- znowelizowana Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych

1. Cel i zakres nowelizacji Umowy ADR

1.1 Koncepcja przepisów przyjaznych dla użytkownika

W dniu 1 lipca 2001r., po sześciu latach prac prowadzonych na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych, wchodzi w życie znowelizowana wersja przepisów regulujących przewóz ładunków niebezpiecznych pomiędzy 37 krajami europejskimi. Będzie ona sukcesywnie zastępować obowiązujące obecnie wymagania (wersja ADR 1999), które utracą swoją ważność wraz z upływem roku 2002.

Podstawowym celem nowelizacji było uproszczenie przepisów na tyle, aby stały się one w maksymalnym stopniu przejrzyste i zrozumiałe dla przeciętnego użytkownika. Wielokrotnie modernizowana w przeszłości Umowa (ostatnie, obszerne serie poprawek wprowadzane były w latach 1995, 1997 i 1999) została tym razem zmieniona podwójnie - obok gruntownej przebudowy struktury, wprowadzono do niej wiele koniecznych zmian merytorycznych. Z tego właśnie względu obecna nowelizacja ma wyjątkowe znaczenie dla praktyki transportowej i pociąga za sobą konieczność podjęcia przez wszystkich adresatów przepisów poważnych przygotowań do skutecznego "przełączenia się" na nowy system. Dotyczy to w szczególności służb kontrolnych, które w przeciwieństwie do uczestników przewozu (nadawców, przewoźników, itd.) będą zmuszone do stosowania przez wiele miesięcy obu, bardzo zróżnicowanych wersji przepisów.

Najistotniejsze cechy nowego ADR-u, które charakteryzują jego zmienioną, przyjazną dla użytkownika formę, to:

- racjonalny podział obszernego tekstu załączników (A i B) na 9 części tematycznych;
- wprowadzenie jednolitego, pełnego wykazu substancji i przedmiotów niebezpiecznych wszystkich klas, uporządkowanych według ich numerów rozpoznawczych ONZ (numerów UN);
- zestawienie wymagań przewozowych w postaci tabelarycznej; oraz
- uproszczenie sposobu numeracji przepisów.

1.2 Harmonizacja wymagań między różnymi rodzajami transportu

Jednym z założeń, którymi kierowano się w procesie nowelizacji Umowy ADR było możliwie ściśle powiązanie zarówno treści przepisów jak też ich struktury z "Zaleceniami ONZ dotyczącymi transportu towarów niebezpiecznych", które stanowią bazę dla odpowiednich regulacji w przewozach morskich, lotniczych i kolejowych. W ten sposób uzyskano daleko idące ujednoczenie wymagań technicznych obowiązujących w różnych rodzajach transportu i na różnych kontynentach. Jest to szczególnie istotne w

przewozach kombinowanych (multimodalnych), np. w układzie statek-samochód, samolot-samochód lub wagon-samochód.

Ujednolicenie wymagań podnosi poziom bezpieczeństwa i znakomicie ułatwia prowadzenie skutecznych kontroli. W codziennej praktyce oznacza zaś, że ładunki, które trafiają na drogi z innych rodzajów transportu mają nie tylko takie same nazwy i numery rozpoznawcze, ale także są w ten sam sposób badane, klasyfikowane, pakowane i znakowane.

Postęp jaki dokonał się w sferze harmonizacji wymagań transportowych widać najlepiej porównując nowe wersje Umowy ADR i Regulaminu RID2/. Znajdujemy tu identyczną strukturę (7 z 9 części ADR odpowiada podziałowi RID), a treść konkretnych przepisów zróżnicowana jest tylko na tyle, na ile wymaga tego zastosowany środek transportu (samochód albo wagon).

2. Okresy przejściowe - stosowanie przepisów w wersjach 1999 i 2001

Okres przejściowy przewidziany dla wdrożenia nowych przepisów ADR wynosi 18 miesięcy i liczony jest od dnia ich wejścia w życie (tj. od 1 lipca 2001r. do 31 grudnia 2002r.). Odnosi się to do wszystkich klas materiałów niebezpiecznych z wyjątkiem klasy 7 (materiały promieniotwórcze), dla której okres przejściowy wynosi jedynie 6 miesięcy (trwa zatem do dnia 31.12.2001r.).

Przez cały okres przejściowy dopuszcza się zamienne stosowanie obu wersji przepisów, co oznacza, że nawet na jednym pojeździe mogą znajdować się przesyłki zróżnicowane pod względem opakowania, oznakowania, opisu w dokumencie przewozowym, itp.

Warto podkreślić, że wiele dużych, zachodnioeuropejskich firm chemicznych deklaruje całkowite przejście na nowy ADR już z początkiem roku 2002. Oznacza to w praktyce, że przez kolejne 12 miesięcy, szczególnie w Polsce (ze względu na jej położenie geograficzne), służby kontrolne spotykać się będą z bardzo zróżnicowaną sytuacją na drogach: ładunki z kierunku zachodniego będą odpowiadać przepisom nowym, z kierunku wschodniego - starym, natomiast w ruchu krajowym "przełączanie się" na nowy system następować będzie stopniowo.

3. Charakterystyka zmian dotyczących wymagań przewozowych

3.1 Doradca ds. bezpieczeństwa w transporcie materiałów niebezpiecznych

Doradca ds. bezpieczeństwa to osoba, która została przeszkolona i zdała egzamin państwowy zgodnie z wymaganiami dyrektyw Unii Europejskiej wprowadzonych do nowej wersji przepisów ADR (rozdział 1.8.3). **Obowiązek wyznaczenia doradcy** (tzn. zatrudnienia lub wynajęcia) odnosi się do **każdego przedsiębiorstwa**, którego działalność polega na przewozie albo związanym z nim załadunku lub rozładunku materiałów niebezpiecznych. Przewiduje się, że przedsiębiorstwa mogą być zwolnione z tego obowiązku, jeżeli ilość materiałów nie przekracza limitów przyjętych dla oznakowania pojazdów (podanych w obecnym tekście ADR pod lm. 10 011). Podstawowym zadaniem doradcy - którym może być zarówno pracownik przedsiębiorstwa (również jego szef) jak też osoba z zewnątrz - jest nadzorowanie czynności związanych z przygotowaniem, nadaniem i przewozem ładunków niebezpiecznych, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami, a także inicjowanie i wspieranie działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa w tej mierze. Na żądanie organu kontrolnego, przedsiębiorstwo powinno udzielić informacji nt. tożsamości, kwalifikacji i działalności doradcy.

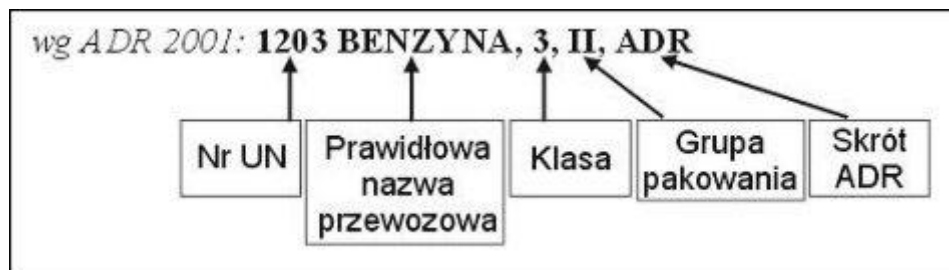
Kierowca pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne nie ma obowiązku posiadania żadnych dokumentów potwierdzających wyznaczenie doradcy przez jego macierzyste przedsiębiorstwo transportowe. Stan faktyczny w tym zakresie powinien być sprawdzony w siedzibie przedsiębiorstwa.

3.2 Dokumentacja

Określenie materiału w dokumencie przewozowym

Ze względu na odejście w nowej strukturze od podziału materiałów (w ramach klasy) na grupy oznaczone cyframi arabskimi i literami "a" "b" lub "c" (nazywanymi odpowiednio punktami i literami wykazu materiałów), **ulegają zmianie zapisy** w dokumencie przewozowym dotyczące danych klasyfikacyjnych ładunku. W miejsce wymienionych punktów i liter wykazu wprowadzone zostają symbole grup pakowania^{3/} (cyfry rzymskie). W ten sposób, np. w przypadku benzyny, odpowiednie zapisy w dokumencie przewozowym wyglądają następująco:

wg ADR 1999: **1203 BENZYNA, klasa 3, punkt 3b, ADR**

W przypadku odpadów (innych niż odpady promieniotwórcze), numer ONZ oraz prawidłowa nazwa przewozowa powinny być poprzedzone wyrazem "**ODPAD**" (chyba, że określenie takie jest już częścią prawidłowej nazwy przewozowej), np.:

ODPAD, 1170 ETANOL, 3, II, ADR, lub

ODPAD, 1993 MATERIAŁ CIEKŁY ZAPALNY, I.N.O., (toluen i alkohol metylowy), 3,II, ADR.

Natomiast w przypadku próżnych, nie oczyszczonych opakowań, cystern, kontenerów, pojazdów itd., określenie wpisane do dokumentu przewozowego powinno zawierać odpowiednio wyrazy: "**PRÓŻNE OPAKOWANIE**", "**PRÓŻNY POJAZD-CYSTERNA**", itd., numer klasy ostatnio przewożonego materiału, skrót "ADR", a także - w przypadku naczyń do gazu o pojemności powyżej 1000 litrów i cystern - dodatkowo wyrazy "**OSTATNI ŁADUNEK**" wraz z numerem UN i prawidłową nazwą przewozową tego ładunku np.:

PRÓŻNE OPAKOWANIE, 3, ADR, lub
PRÓŻNY POJAZD-CYSTERNA, 3, ADR, OSTATNI ŁADUNEK: 1203 BENZYNA.

Jeżeli przewożony jest materiał wybuchowy klasy 1, to w dokumencie przewozowym należy podać jego kod klasyfikacyjny (tzn. numer podklasy i literę grupy zgodności), np.:

0030 ZAPALNIKI ELEKTRYCZNE, 1.1B, ADR

Oświadczenie nadawcy

Zniesiony zostaje obowiązek zamieszczania przez nadawcę w dokumencie przewozowym (lub załączania do tego dokumentu) pisemnego **oświadczenia** o zgodności przesyłki z wymaganiami ADR w zakresie klasyfikacji, pakowania i oznakowania (obecny przepis lm. 2002(9) załącznika A do ADR). Oznacza to, że z dniem 1 lipca 2001r. nie będzie podstaw do wymagania wymienionego oświadczenia, niezależnie od rodzaju i ilości przewożonych materiałów niebezpiecznych.

Zapis dotyczący stosowanej wersji ADR

Zniesiony zostaje również obowiązek zamieszczania w dokumencie przewozowym informacji dotyczącej stosowania "starej" wersji przepisów ADR, w przypadku gdy przewóz realizowany jest w okresie przejściowym tzn. pomiędzy dniem 1 lipca 2001r. a dniem 31 grudnia 2002r. (obecny przepis lm. 2011 załącznika A i lm. 10 604 zał. B do ADR).

Świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych

Dokument ten wymagany jest nadal dla tych samych grup pojazdów (pojazdy z cysternami oraz przewożące materiały wybuchowe w odpowiednio dużych ilościach). **Zmienia się jednak zasadniczo jego wzór** (dotychczasowy podany jest pod lm. 230 000 załącznika B do ADR). Nowy wzór uwzględnia m.in. zdefiniowane typy pojazdów (EX/II, EX/III, FL, OX, AT - patrz dodatek B.2 do zał. B w obecnej strukturze ADR) oraz kody cystern (kolumna 12 wykazu materiałów podanego w dziale 3.2 nowego ADR).

Wzór nowego świadectwa podany jest pod 9.1.2.1.5 w części 9. Świadectwa zgodne ze "starym" wzorem mogą być wystawiane do końca roku 2002, a zatem będą w użyciu najwyżej do końca roku 2003. Po tym terminie wszystkie pojazdy wymagające dodatkowego badania technicznego, muszą być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia zgodne z nowym wzorem.

Dokumenty w formie elektronicznej

W nowych przepisach ADR **zezwała się na używanie technik elektronicznego przetwarzania danych (EDP) lub elektronicznej wymiany danych (EDI)** jako uzupełnienia dokumentacji papierowej lub zamiast tej dokumentacji, pod warunkiem jednak, że procedury użyte do zbierania, przechowywania i przetwarzania danych elektronicznych spełniają wymagania prawne w zakresie wartości dowodowej oraz wymagania w zakresie dostępności danych podczas transportu w stopniu co najmniej takim jak dokumentacja papierowa. Oznacza to w praktyce, że każdy wymagany dokument (np. instrukcja dla kierowcy) powinien być dostępny w dowolnej chwili przewozu i w takiej formie, aby można się było nim posługiwać tak samo jak dokumentem papierowym (np. poza kabiną kierowcy).

3.3 Oznakowanie sztuk przesyłki i pojazdów

Nalepki ostrzegawcze

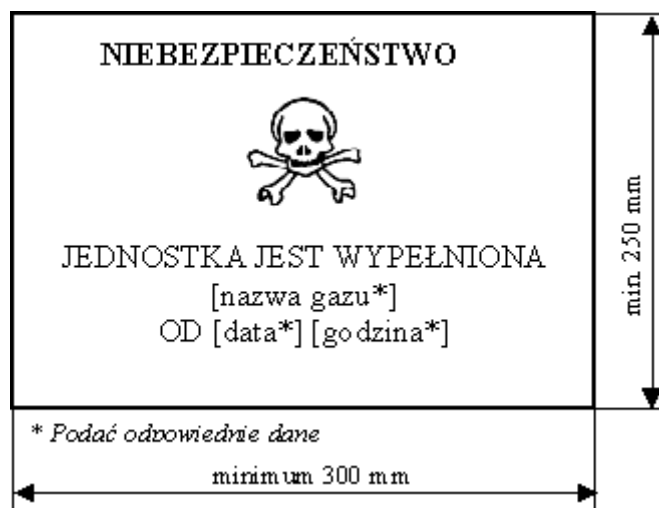
Wprowadzone w nowej wersji przepisów ADR **niewielkie zmiany** dotyczące nalepek ostrzegawczych wynikają z konieczności harmonizacji wymagań w zakresie sygnalizowania zagrożeń w obrębie różnych rodzajów transportu. Należy jednak podkreślić, że obowiązujące dotychczas wzory nalepek mogą być nadal stosowane (na pojazdach, kontenerach i sztukach przesyłki), aż do wyczerpania ich zapasów (co w

praktyce oznacza brak zdefiniowanego okresu przejściowego). Poniżej zestawiono wprowadzone zmiany.

Nalepki ostrzegawcze w przepisach ADR 2001			
Opis zmiany	Ilustracja		
Usunięcie nalepek nr 01 i 05 (w ich miejsce stosowane będą odpowiednio nalepki nr 1 i 5.1)			
Wyodrębnienie nalepek dla gazów (klasa 2)	 Gazy palne (Nr 2.1)	 Gazy niepalne, nietrujące (Nr 2.2)	 Gazy trujące (Nr 2.3)
Umieszczenie numeru klasy w dolnej części każdej nalepki	 3	 4	 6
Nowa nalepka dla materiałów rozszczepialnych klasy 7	 7		

Nowy znak ostrzegawczy

Wprowadza się podany poniżej znak, **ostrzegający o niebezpieczeństwie zatrucia się lub uduszenia**. Powinien on być umieszczony na każdym kontenerze lub pojeździe, który został poddany **gazowaniu** (fumigacji), w miejscu dobrze widocznym dla osób próbujących wejść do takiego kontenera lub pojazdu. Informacje podane na znaku powinny być zapisane w języku, który został uznany za właściwy przez nadawcę.

Dokumenty przewozowe towarzyszące kontenerom i pojazdom, które zostały poddane gazowaniu (fumigacji) powinny **zawierać datę gazowania oraz rodzaj i ilość użytego gazu**. Ponadto powinny być przygotowane instrukcje dotyczące sposobu usuwania pozostałości gazu oraz urządzeń użytych do gazowania.

Zmiany dotyczące oznakowania sztuk przesyłki

Wprowadzony zostaje obowiązek umieszczania **nalepek ostrzegawczych na dwóch przeciwległych bokach** dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL) o pojemności większej niż 450 litrów (dotychczas nalepki umieszczane były tylko na jednym boku). Takie powtarzanie nalepek obowiązuje również w przypadku sztuk przesyłki z materiałami promieniotwórczymi klasy 7.

Zmiany dotyczące oznakowania pojazdów

Zgodnie z nowymi przepisami, w przypadku pojazdów przewożących sztuki przesyłki zawierające substancje lub przedmioty wybuchowe klasy 1, nalepki powinny być umieszczone **na obu bokach i z tyłu pojazdu** (dotychczas wymóg ten odnosił się do **jednostki transportowej**, a nie do pojedynczego pojazdu).

Zniesiony zostaje obowiązek umieszczania specjalnych napisów na pojazdach przewożących niektóre materiały trujące (obecny przepis lm. 61 500(1) odnoszący się do materiałów punktu 31(a) klasy 6.1).

Uporządkowane zostają zasady stosowania znaku dla substancji o **podwyższonej**

temperaturze. Znak ten powinien być umieszczony na obu bokach i z tyłu pojazdów (również pojazdów-cystern), a w przypadku kontenerów, kontenerów-cystern i cystern przenośnych - na obu ich bokach oraz z przodu i z tyłu.

3.4 Inne zmiany merytoryczne

Spośród pozostałych zmian wprowadzonych do nowego tekstu Umowy ADR należy zwrócić uwagę na ustępujące:

- dodano wiele **nowych definicji**, w tym w szczególności dotyczących osób uczestniczących w przewozie (nadawcy, załadowcy, pakującego, przewoźnika, itd.) oraz opakowań i jednostek ładunkowych (dużych opakowań, nadwozi wymiennych, cystern przenośnych, wieloelementowych kontenerów do gazu, itd.);
- zdefiniowano podstawowe **obowiązki** uczestników przewozu;
- zmieniono **limit** ograniczonych ilości materiałów niebezpiecznych z 300 na **333** jednostki dla substancji i przedmiotów 2 kategorii transportowej (obecny przepis lm. 10 011);
- zniesiono obowiązek zatrudnienia drugiego kierowcy (pomocnika kierowcy) przy przewozie materiałów wybuchowych klasy 1 (obecny przepis lm. 11 311(1));
- dopuszczono wyposażanie pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej (d.m.c.) **równiej 3,5 tony** w gaśnicę o zawartości 2 kg środka gaśniczego (obecny przepis lm. 10 240 (b) dopuszcza takie zwolnienie jedynie dla pojazdów mniejszych niż 3,5 tony);
- objęto obowiązkowym szkoleniem **kierowców pojazdów** o dopuszczalnej masie całkowitej mniejszej lub równej 3,5 tony, nie podlegających szkoleniu kursowemu (obecny przepis lm. 10 315 i 10 316);

- **wykreślono** bardzo nieprecyzyjny przepis Im. **10 507**, który kolidował z wymaganiami w zakresie postępowania kierowcy na miejscu wypadku;
- uporządkowano **zakazy ładowania razem** do jednego pojazdu różnych materiałów niebezpiecznych (obecne przepisy Im. xx 403);

4. Charakterystyka zmian dotyczących struktury przepisów technicznych Umowy ADR (załączników A i B)

Zasadniczym elementem obecnej nowelizacji jest przebudowa formy prezentacji przepisów. Większość wymagań przewozowych, w tym wszystkie o zasadniczym znaczeniu dla bezpieczeństwa, zostało przeniesione do nowej struktury bez jakichkolwiek zmian merytorycznych. Pozostałe wymagania uległy niewielkim modyfikacjom, a tylko nieliczne - o których była mowa powyżej - zmieniono lub wykreślono.

4.1 Idea restrukturyzacji

Nowa struktura przepisów opiera się o jednolity (niezależnie od języka) wykaz materiałów niebezpiecznych, którym przyporządkowano zbiory szczegółowych wymagań przewozowych zapisanych w formie symboli cyfrowo-literowych i umieszczonych w jednej tabeli (tabela A w dziale 3.2). Wyjaśnienia tych symboli, a także wymagania ogólne (tzn. odnoszące się do wszystkich materiałów), zgrupowane są tematycznie w poszczególnych częściach nowej struktury.

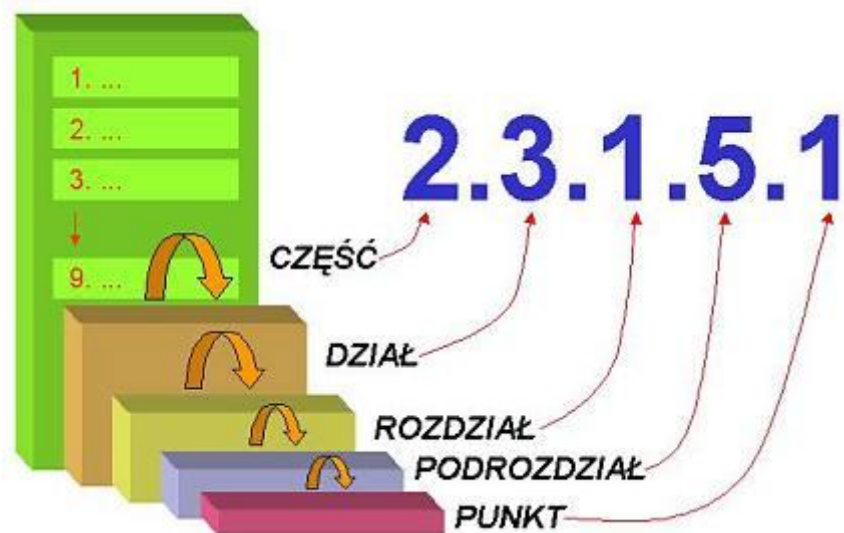

Idea restrukturyzacji polega na prostym przyporządkowaniu wymagań do materiału

Nowy układ tekstu znakomicie ułatwia korzystanie z przepisów oraz umożliwia w sposób pewny, prosty i kompletny ustalenie wymagań przewozowych dla wybranego materiału.

4.2 Sposób numeracji przepisów

Ze względu na liczne i obszerne zmiany wprowadzone w ostatnich latach do przepisów ADR, ich dotychczasowy podział, oparty o system tzw. liczb marginesowych, stał się mało czytelny. Dodatkowo sytuację komplikował fakt wydzielenia niektórych wymagań w osobne bloki tzw. dodatki (do załączników A i B). W nowej strukturze stan ten ulega zasadniczej zmianie - wprowadzony zostaje prosty, jednolity dla obu załączników sposób numeracji przepisów, oparty na oczywistym podziale, kolejno na: części, działy, rozdziały i podrozdziały (a w koniecznych przypadkach dalej na: punkty, podpunkty, litery, itd.). Dla zachowania czytelności tekstu, numery umieszczone są - podobnie jak poprzednio liczby marginesowe - na wolnych marginesach stron.

Numeracja nowego ADR-u jest prosta i czytelna

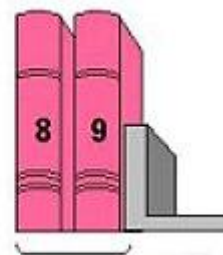
4.3 Nowy podział tematyczny

Tekst przepisów technicznych ADR 2001 podzielony jest na 9 części, z których pierwsze 7 stanowi odzwierciedlenie struktury powołanych na wstępie "Zaleceń ONZ dot. transportu towarów niebezpiecznych", stanowiących podstawę regulacji również dla innych rodzajów transportu (kolejowego, morskiego, lotniczego i żeglugi śródlądowej). W przeciwieństwie do poprzedniej wersji (1999), zachowany z konieczności (dla uniknięcia problemów proceduralnych) podział na załączniki A i B nie ma już w nowej strukturze żadnego, istotnego znaczenia. Jedynym wyróżnikiem tego podziału jest zgrupowanie w załączniku B wymagań charakterystycznych wyłącznie dla transportu drogowego (części 8 i 9) i nie występujących w przepisach dla pozostałych rodzajów transportu.

ZAŁĄCZNIK A

1. Przepisy ogólne
2. Klasyfikacja
3. Wykaz materiałów niebezpiecznych i wyłączenia dla ilości ograniczonych
4. Przepisy dot. pakowania i cystern (użytkowanie)
5. Procedury wysyłkowe
6. Wymagania dot. konstrukcji i badań opakowań i cystern
7. Wymagania dot. warunków przewozu, załadunku, rozładunku i manipulowania ładunkiem

ZAŁĄCZNIK B

1. Wymagania dot. załogi pojazdu, wyposażenia, postępowania i dokumentacji
2. Wymagania dot. konstrukcji pojazdów i ich dopuszczania do przewozu

Nowy ADR zawiera 9 części tematycznych

Zgodnie z zamysłem restrukturyzacji, każda część przepisów zawiera kompletny zbiór wymagań z jednej, wydzielonej dziedziny (np. klasyfikacji, procedur wysyłkowych/nadawczych, itp.) i adresowana jest do określonej grupy użytkowników. Widać to wyraźnie na przykładzie części 4 i 6, gdzie przepisy dotyczące doboru i użytkowania opakowań i cystern (4) - przeznaczone dla nadawców i przewoźników - zostały wyraźnie oddzielone od wymagań konstrukcyjnych i badań (6) - skierowanych do producentów i dozoru technicznego. Wyjątkami od tej reguły są części 1 i 3, z którymi powinni zapoznać się wszyscy uczestnicy przewozu.

Adresowanie przepisów ADR do uczestników przewozu	
Numer i tytuł części	Główni adresaci
1 - Przepisy ogólne	Wszyscy uczestnicy przewozu
2 - Klasyfikacja	Producenci materiałów niebezpiecznych oraz ich nadawcy
3 - Wykaz materiałów i wyłączenia dla ograniczonych ilości	Wszyscy uczestnicy przewozu
4 - Przepisy dotyczące pakowania i cystern	Nadawcy i przewoźnicy
5 - Procedury wysyłkowe	Nadawcy
6 - Przepisy dotyczące konstrukcji opakowań i cystern	Producenci (projektanci) opakowań i cystern, dozór techniczny (jednostki badawcze i dopuszczające)
7 - Wymagania dotyczące warunków przewozu, załadunku, rozładunku i manipulowania ładunkiem	Nadawca, załadowca, przewoźnik i odbiorca materiału niebezpiecznego
8 - Wymagania dotyczące załogi, wyposażenia, postępowania i dokumentacji	Przewoźnicy
9 - Wymagania dotyczące konstrukcji pojazdów i dopuszczenia ich do przewozu	Producenci pojazdów i przewoźnicy

4.4 Wykaz materiałów - centralny punkt nowej struktury

Dla większości użytkowników przepisów pierwszy, praktyczny kontakt z nową strukturą ADR rozpoczyna się od numerycznego (wg numerów UN) wykazu materiałów niebezpiecznych (część 3, dział 3.2 Tabela A). W przeciwieństwie do dotychczasowej konstrukcji takich wykazów (widocznej w aktualnym dodatku B.5 do załącznika B ADR), Tabela A zawiera nie tylko materiały dopuszczone do transportu masowego (w cysternach lub luzem) lecz również wszystkie pozostałe substancje i przedmioty niebezpieczne przewożone zazwyczaj w małych opakowaniach (w bębnach, kanistrach, skrzyniach itp.).

(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9a)	(9b)	(10)
1203	BENZYNA	3	F1	II	3	524	LQ4	P001 IBC02 R001	-	MP19	T4

STRONA LEWA

(1) - numer ONZ (UN)
(2) - nazwa i opis materiału
(3a) - klasa
(3b) - kod klasyfikacyjny
(4) - grupa pakowania
(5) - nalepki
(6) - przepisy szczególne
(7) - ilości ograniczone
(8) - instrukcje pakowania
(9a) - przepisy szczególne
(9b) - pakowanie razem
(10) - cysterny przenośne

(11) - przepisy szczególne
(12) - kod cysterny
(13) - przepisy szczególne
(14) - typ pojazdu
(15) - kategoria transportowa
(16) - sztuki przesyłki
(17) - przewóz luzem
(18) - załadunek/rozładunek
(19) - postępowanie
(20) - numer zagrożenia

STRONA PRAWA

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(1)	(2)
TP1	LGBF	TU9	FL	2	-	-	-	S2 S20	33	1203	BENZYNA

Wykaz materiałów niebezpiecznych (Tabela A, dział 3.2 nowego ADR) zawiera symbole wymagań przewozowych przyporządkowanych do numerów ONZ (UN)

Tabela z wykazem stanowi centralny element nowego tekstu - od niej rozpoczyna się przegląd pozostałych części przepisów; także na jej podstawie, posługując się kodami literowo-cyfrowymi, ustala się szczegółowe wymagania przewozowe przypisane do konkretnych produktów.

Dla wygody użytkownika wykaz został tak zbudowany, aby wszystkie informacje dotyczące tego samego numeru rozpoznawczego (tzn. jednego materiału lub grupy materiałów o podobnych właściwościach) znajdowały się zawsze w jednym wierszu tabeli, przebiegającym przez dwie sąsiednie strony. Dodatkowo, dane identyfikujące ładunek (jego numer UN i opis) podane są z obu stron każdego wiersza, natomiast nad każdym numerem kolumny umieszczony jest numer przepisu, który zawiera wymagania transportowe opisane symbolem literowo-cyfrowym podanym w tej kolumnie.

Należy bardzo wyraźnie powiedzieć, że Tabela A (wykaz materiałów) nie zawiera wielu ogólnych wymagań przewozowych, podanych w części 1 oraz w przepisach ogólnych pozostałych części nowej struktury ADR. Nie znajdziemy tu symboli tych wymagań, które dotyczą wszystkich klas materiałów, np. szkolenia kierowców, wyznaczenia doradcy ds. bezpieczeństwa, obowiązków uczestników przewozu lub dokumentacji. Dlatego też sprawne posługiwanie się nową strukturą wymaga również uważnego korzystania z przepisów ogólnych (całość części 1 i pierwsze działy pozostałych części).

Nr UN	Nazwa i opis	Klasa	Kod klasyfikacyjny	Grupa pakowania	Nalepki	Przepisy szczególne	Ilości ograniczone	Opakowanie		
								Instrukcje pakowania	Szczególne przepisy pakowania	Pakowanie razem
	3.1.2	2.2	2.2	2.1.1.3	5.2.2	3.3	3.4.6	4.1.4	4.1.4	4.1.10
(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9a)	(9b)
0004	PIKRYNIAN AMONOWY suchy lub zwilżony, zawierający mniej niż 10% masowych wody	1	1.1D		1		LQ0	P112(a) (b)(c)	PP26	PP26

Symbole literowo-cyfrowe podane w wykazie materiałów wyjaśnione są w przepisach, których adresy zapisano nad numerami kolumn Tabeli A.

Nazwa i opis materiału niebezpiecznego podane w kolumnie (2) zawierają część pisaną DUŻYMI LITERAMI. W ten sposób wyróżniono nazwę materiału, która powinna być wpisana do dokumentu przewozowego. Jest ona jednolita we wszystkich rodzajach transportu i zgodnie z nomenklaturą przyjętą w nowym ADR określa się ją jako **Prawidłową Nazwę Przewozową** (PNP).

Poniżej zestawiono opisy wszystkich tytułów kolumn występujących w Tabeli A oraz podano numery przepisów, do których odnoszą się podane w tych kolumnach symbole literowo-cyfrowe.

WYKAZ MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH (tabela A w dziale 3.2 ADR)	
Numer kolumny	Tytuł i opis zawartości kolumny / <i>przykładowy zapis (dla benzyny)</i> <i>(w nawiasie podano numer odpowiedniego przepisu)</i>
(1)	<p>Numer rozpoznawczy materiału (numer ONZ, numer UN) / 1203</p> <p>Jest to czterocyfrowy numer przyporządkowany do pojedynczego materiału niebezpiecznego (tzw. pozycja indywidualna wykazu) albo do grupy materiałów o podobnych właściwościach, wyodrębnionych na podstawie kryteriów klasyfikacyjnych podanych w części 2 (tzw. pozycja grupowa wykazu).</p> <p><i>(brak - numer rozpoznawczy ma charakter porządkowy)</i></p>
(2)	<p>Nazwa i opis (materiału) / PALIWO SILNIKOWE lub BENZYNA</p> <p>Jest to tzw. prawidłowa nazwa przewozowa materiału niebezpiecznego (jedna lub więcej - pisana dużymi literami), która może być dodatkowo uzupełniona częścią opisową (pisaną małymi literami). Część opisowa dodawana jest w celu wyjaśnienia zakresu danej pozycji wykazu (np. przez podanie granicznych zawartości składników mieszaniny), co w dalszej kolejności może prowadzić do zróżnicowaniu warunków przewozu. Materiały nie podlegające przepisom ADR nie mają wyodrębnionej prawidłowej nazwy przewozowej.</p> <p><i>(nr przepisu - 3.1.2)</i></p>
(3a)	<p>Klasa / 3</p> <p>Jest to numer jednej z 13 klas materiałów niebezpiecznych, do której zaliczony został dany materiał zgodnie z kryteriami klasyfikacyjnymi</p> <p><i>(nr przepisu - 2.2)</i></p>

(3b)	<p>Kod klasyfikacyjny / F1 Jest to symbol literowo-cyfrowy, przyporządkowany do grupy materiałów charakteryzujących się podobnymi zagrożeniami (z wyjątkiem materiałów promieniotwórczych klasy 7). Dla klas innych niż klasa 1, użyte w kodzie litery (duże) oznaczają odpowiednio: C - materiały żrące, D - odczulone materiały wybuchowe, F - materiały zapalne, I - zakaźne, O - utleniające, P - nadtlarki organiczne, T - materiały trujące, W - reagujące z wodą, oraz M - inne materiały niebezpieczne.</p> <p>W celu dalszego podziału grupy materiałów oznaczonych tą samą literą stosowane są cyfry, np. grupa "F" w klasie 3 dzieli się na podgrupy "F1" i "F2". W przypadku klasy 1, kod klasyfikacyjny składa się z numeru podklasy i litery grupy zgodności (np. 1.4S). <i>(nr przepisu - 2.2)</i></p>
(4)	<p>Grupa pakowania (I, II lub III) / II Jest to stopień zagrożenia stwarzanego przez materiał niebezpieczny. Symbole grup pakowania (I, II i III) odpowiadają literom wykazu materiałów (a, b i c) stosowanym w wersji ADR 1999. Podział na grupy pakowania nie dotyczy materiałów klas: 1, 2, 5.2, 6.2, 7 oraz materiałów samoreaktywnych klasy 4.1. W takim przypadku w kolumnie (4) nie występuje żaden symbol <i>(nr przepisu - 2.1.1.3)</i></p>
(5)	<p>Nalepki ostrzegawcze / 3 Są to numery wzorów nalepek przyporządkowanych do materiału niebezpiecznego, które powinny być umieszczone na sztukach przesyłki, kontenerach lub pojazdach. W przypadku pojazdów, nalepki wymagane są przy wszystkich przewozach w cysternach lub luzem, a dla klas 1 i 7 - dodatkowo również przy przewozie w sztukach przesyłki. Kolumna ta nie zawiera symbolu nalepki nr 11. Sztuki przesyłki, dla których wymagana jest ta nalepka wskazane są pod 5.2.2.1.12. <i>(nr przepisu - 5.2.2)</i></p>
(6)	<p>Przepisy szczególne / 534 Jest to kod numeryczny dotyczący specjalnych wymagań w zakresie klasyfikacji, oznakowania i warunków przewozu niektórych materiałów. <i>(nr przepisu - 3.3)</i></p>
(7)	<p>Ilości ograniczone (wyłączone spod ADR) / LQ 4 Jest to kod literowo-cyfrowy (LQ 0 - LQ 29), wskazujący na ilości materiałów niebezpiecznych, które są zwolnione z wymagań ADR pod warunkiem przestrzegania limitów objętości i masy w odniesieniu do opakowania wewnętrznego i sztuki przesyłki. Kod "LQ 0" oznacza, że materiał podlega przepisom ADR również w przypadku przewozu w małych ilościach. <i>(nr przepisu - 3.4.6)</i></p>
(8)	<p>Instrukcje pakowania / P001, IBC002, R001 Są to kody instrukcji pakowania materiałów niebezpiecznych opisanych w dziale 4.1. W przypadku gdy w wierszu brak jest kodu instrukcji, materiał nie może być przewożony w sztukach przesyłki (w opakowaniach). Litery zawarte w kodzie wskazują na rodzaje dopuszczonych opakowań (P - małe opakowania, DPPL - duże pojemniki do przewozu luzem, LP - duże opakowania, R - opakowania</p>

	<p>metalowe lekkie, PR- naczynia ciśnieniowe). (nr przepisu - 4.1.4)</p>
(9a)	<p>Przepisy szczególne dla opakowań (w tym DPPL i dużych opakowań) / - Są to kody dodatkowych wymagań podanych w instrukcjach pakowania (w dolnej części instrukcji). Kody rozpoczynające się od liter "PP" dotyczą małych opakowań, "RR" - naczyń do gazów, "B" - dużych pojemników do przewozu luzem, a "L" - dużych opakowań. Brak kodu w tej kolumnie oznacza, że w odniesieniu do danego materiału niebezpiecznego nie stosuje się żadnych dodatkowych wymagań. (nr przepisu - 4.1.1)</p>
(9b)	<p>Przepisy dotyczące pakowania razem / MP19 Są to kody wymagań stosowanych przy pakowaniu różnych materiałów do tej samej sztuki przesyłki (opakowania zewnętrznego). Wymagania te odnoszą się zarówno do rodzaju materiału jak też do jego ilości. (nr przepisu - 4.1.10)</p>
(10)	<p>Instrukcje dotyczące cystern przenośnych / T4 Są to kody charakteryzujące minimalne wymagania konstrukcyjne dla cystern przenośnych (tj. cystern stosowanych w przewozach kombinowanych). UWAGA: Brak kodu w tej kolumnie oznacza, że przewóz danego materiału niebezpiecznego w tego typu cysternie nie jest dopuszczony. (nr przepisu - 4.2.4.2)</p>
(11)	<p>Przepisy szczególne dotyczące cystern przenośnych (tzw. cystern UN) / TP1 Są to kody dodatkowych wymagań dla cystern przenośnych wynikających z indywidualnych właściwości przewożonego materiału. (nr przepisu - 4.2.4.3)</p>
(12)	<p>Kod cysterny / LGBF Jest to kod, składający się z 4 symboli, charakteryzujący minimalne wymagania konstrukcyjne dla cystern. Symbole (litery i cyfry) oznaczają kolejno: - typ cysterny (np. "L" oznacza cysternę przeznaczoną do materiałów w stanie ciekłym, tzn. cieczy lub stopionych materiałów stałych); - ciśnienie obliczeniowe (minimalne); - umiejscowienie otworów (np. "B" oznacza cysternę napełnianą i opróżnianą od dołu); oraz - zawory/urządzenia bezpieczeństwa (np. "F" oznacza cysternę wyposażoną w system odpowietrzania z łapaczem płomienia). UWAGA: Brak kodu w tej kolumnie oznacza, że przewóz danego materiału niebezpiecznego w cysternie nie jest dopuszczony. (nr przepisu - 4.3)</p>
(13)	<p>Special provisions for ADR tanks / TU9 Są to kody dodatkowych wymagań dla cystern wynikających z indywidualnych właściwości przewożonego materiału. (nr przepisu - 4.3.5 i 6.8.3)</p>

(14)	<p>Typ pojazdu (pojazd do przewozu w cysternie) / FL</p> <p>Są to kody (literowe) pojazdów o określonych cechach konstrukcyjnych, wymaganych przy przewozie danego materiału niebezpiecznego w cysternie. Oznaczają one odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FL - pojazdy do przewozu cieczy i gazów palnych; - OX - pojazdy do przewozu nadtlenu wodoru w roztworze (UN 2015); - AT - pozostałe pojazdy do przewozu materiałów klas 3- 9 w cysternach. <p>(nr przepisu - 9.1.1.2)</p>
(15)	<p>Kategoria transportowa / 2</p> <p>Jest to symbol grupy materiałów (0, 1, 2, 3 lub "bez ograniczeń"), dla której ustalono jednakowy limit ilościowy w przypadku przewozu z zastosowaniem zwolnień z niektórych wymagań (np. oznakowania i wyposażenia pojazdu, szkolenia kierowcy, itd.). Kategoria "0" oznacza, że dany materiał niebezpieczny nie podlega tego typu zwolnieniom.</p> <p>(nr przepisu - 1.1.3.6)</p>
(16)	<p>Przepisy szczególne - przewóz w sztukach przesyłki / -</p> <p>Są to kody dodatkowych wymagań przewozowych dla niektórych, opakowanych materiałów niebezpiecznych. Wymagania te dotyczą stosowania określonych rodzajów pojazdów (np. krytych oponą lub zamkniętych), utrzymania temperatury wewnątrz przestrzeni ładunkowej, zapewnienia wentylacji, itp.</p> <p>(nr przepisu - 7.2.4)</p>
(17)	<p>Przepisy szczególne - przewóz luzem / -</p> <p>Są to kody dodatkowych wymagań przewozowych dla niektórych materiałów niebezpiecznych w stanie stałym, dopuszczonych do przewozu luzem (bez opakowania, w skrzyni ładunkowej lub w kontenerze). Wymagania te dotyczą stosowania określonych rodzajów pojazdów, wykładzin skrzyń ładunkowych, zamknięć, itp.</p> <p>UWAGA: Brak kodu w tej kolumnie oznacza, że przewóz danego materiału niebezpiecznego luzem nie jest dopuszczony.</p> <p>(nr przepisu - 7.3.3)</p>
(18)	<p>Przepisy szczególne - załadunek i rozładunek / -</p> <p>Są to kody dodatkowych wymagań obowiązujących przy czynnościach ładunkowych, dotyczących np. umieszczania ładunku na pojeździe, ochrony przed działaniem słońca, ograniczeń miejsc załadunku/rozładunku, itp.</p> <p>(nr przepisu - 7.5.11)</p>
(19)	<p>Przepisy szczególne - postępowanie / S2, S20</p> <p>Są to kody dodatkowych wymagań przewozowych dotyczących specjalistycznego szkolenia kierowców, nadzorowania pojazdów, postoju, itp.</p> <p>(nr przepisu - 8.5)</p>
(20)	<p>Numer rozpoznawczy zagrożenia (kod Kemlera) / 33</p> <p>Jest to dwu- lub trzycyfrowy numer symbolizujący zagrożenie (jedno lub więcej) stwarzane przez materiał niebezpieczny. Jeżeli materiał reaguje niebezpiecznie z wodą, numer poprzedzony jest literą "X". Numery przyporządkowane są jedynie do tych materiałów, które dopuszczone są do przewozu w cysternach lub luzem (umieszczane są w górnej części tablicy stosowanej do oznakowania pojazdów i kontenerów). Znaczenia numerów rozpoznawczych zagrożenia są w obu wersjach ADR jednakowe.</p> <p>(nr przepisu - 5.3.2.3)</p>

5. Wskazówki praktyczne w zakresie posługiwania się nowymi przepisami

Zmieniona struktura ADR umożliwi szybkie i precyzyjne określenie wymagań przewozowych **pod warunkiem posiadania wiarygodnych danych** pozwalających na identyfikację materiału niebezpiecznego. W celu pełnego wykorzystania zalet nowych przepisów w codziennej praktyce warto pamiętać o kilku istotnych zasadach:

1. jednolity wykaz numeryczny materiałów (tabela A w dziale 3.2) stanowi zawsze punkt wyjścia dla ustalenia (lub weryfikacji) szczegółowych warunków transportu konkretnego produktu, które wskazane są przy pomocy kodów literowo-cyfrowych;
2. brak danych o klasyfikacji materiału niebezpiecznego pozwalających na jego przyporządkowanie do jednej (i tylko jednej) pozycji wykazu (numer UN, prawidłowa nazwa przewozowa, klasa, ewentualnie grupa pakowania i inne wymagane dane) uniemożliwia ustalenie warunków bezpiecznego transportu;
3. wykaz materiałów zawiera również materiały nie dopuszczone do przewozu (w takim przypadku, zamiast kodów wymagań przewozowych, odpowiedni wiersz wykazu zawiera zapis "PRZEWÓZ ZABRONIONY", np. UN 0020, UN 0021);
4. ten sam numer rozpoznawczy może być przyporządkowany do materiałów niebezpiecznych, dla których ustalono odmienne warunki przewozu (np. inne wymagania techniczne wobec cystern w przypadku UN 1993, w zależności od prężności par);
5. pozostawienie pustej rubryki w kolumnie (12) "Kod cysterny" oznacza, że przewóz danego materiału niebezpiecznego w cysternie jest zabroniony;
6. pozostawienie pustej rubryki w kolumnie (17) "Przepisy szczególne - przewóz luzem" oznacza, że przewóz danego materiału niebezpiecznego luzem (materiał stały bez opakowania) jest zabroniony;
7. brak numeru rozpoznawczego zagrożenia w kolumnie (20) wskazuje, że zabroniony jest zarówno przewóz w cysternie jak i luzem;
8. wykaz materiałów nie zawiera (kodów) wielu istotnych wymagań, jeżeli mają one charakter ogólny (tzn. odnoszą się do dużych grup materiałów). Wymagania ogólne znajdują się w części 1 oraz na początku każdej z pozostałych części ADR.

Znacznym ułatwieniem dla użytkownika znowelizowanych przepisów ADR (szczególnie w okresie przejściowym) może okazać się również powiązanie obu struktur, starej i nowej, pokazane na przykładzie konkretnych wymagań.

WYBRANE WYMAGANIA W STAREJ I W NOWEJ STRUKTURZE ADR			
Lp.	Opis wymagania	Miejsce w ADR 1999	Miejsce w ADR 2001
1.	Definicje	lm. 2000 i 10 014	1.2.1
2.	Zawartość dokumentu przewozowego	lm. 2002(3)	lm. 250 000
3.	Wyłączenia ze względu na charakter przewozu	lm. 2009 i 10 603	1.1.3
4.	Ilości podlegające całkowitym zwolnieniom (ilości wyłączone)	lm. 2xx1a	1.1.3.4, 3.4 oraz kol. (7) tabeli A (3.2)
5.	Przewóz przed/po przewozie morskim	lm. 2007	1.1.4.2 i 5.4.1.1.7
6.	Okresy przejściowe	lm. 10 604	1.6
7.	Zasady klasyfikacji materiałów	lm. 2002(8)-(14)	2.1.2, 2.1.3 i 2.1.4
8.	Wykaz materiałów	lm. 2xx1 i 250 000	kol. (1) i (2) tabeli A

9.	Dobór opakowania	Im. 2xx2-10	4.1.4 oraz kol. (8) i (9a) tabeli A
10.	Oznakowanie sztuk przesyłki	Im.: 2x12, 2105, 2223,2442, 2482, 2559 i 2662	5.2.1
11.	Dokument przewozowy	Im. 2002 (3)	5.4.1.1.1
12.	Dokument przewozowy	Im. 2011 i 10 604	1.6.1.1
13.	Wzory nalepek ostrzegawczych	Im. 3900-2 (A.9)	5.2.2.2.2
14.	Ilości podlegające częściowym zwolnieniom (ilości ograniczone)	Im. 10 010 i 10 011	1.1.3.6
15.	Sprzęt do gaszenia pożaru	Im. 10 240	8.1.4
16.	Wyposażenie pojazdu	Im. 10 260	8.1.5
17.	Szkolenie kierowców	Im. 10 315	8.2
18.	Dokumenty przewożone w pojeździe	Im. 10 381	8.1.2
19.	Pisemna instrukcja dla kierowcy	Im. 10 385	5.4.3
20.	Zakazy ładowania razem	Im. xx 403	7.5.2
21.	Oznakowanie pojazdów i kontenerów	Im. xx 500	5.3
22.	Konstrukcja pojazdu	Im. 220 000 (B.2)	9
23.	Świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych	Im. 230 000 (B.3)	9.1.2.1.5
24.	Zaświadczenie o przeszkoleniu kierowcy	Im. 260 000 (B.6)	8.2.2.8
25.	Wykaz numerów rozpoznawczych zagrożenia (wraz z objaśnieniami)	Im. 250 000	5.3.2.3

*Materiał przygotował:
Departament Transportu Drogowego MI*